

Vårdkommissionen - förhoppning men magert resultat

Vårdkommissionen har nyligen presenterat sin slutrapport om rekryteringen av dem som i framtiden skall arbeta med vård och omsorg. I kommissionen, som tillsattes förra sommaren, har ingått fem ministrar och representanter för SACO, TCO, LO, Kommun- och Landstingsförbunden. Efter valet har kommissionen letts av biträdande näringslivsminister Sahlin.

Redan i höstas redovisade SACO och TCO sin gemensamma syn på kommissionens arbete. Det borde inriktas mot frågor under statens ansvarsområde som utbildning, kvalitet och lagregleringar med betydelse för rekryteringen. Däremot skulle kommissionen inte gå in på områden, som parterna hanterar, som anställningsförhållanden, arbetsmiljö, kompetensutveckling och löner.

Läkarförbundets uppfattning är att det som har den största betydelsen för den framtida rekryteringen till vården är mångfaldsfrågan, att skapa klara nationella spelregler för att kunna producera vård i annan regi än den landstingskommunala. Detta rubbar inte det självklara faktum att vården skall vara offentligt och solidariskt finansierad, på samma sätt som idag med skattemedel, tillgänglig för alla och på lika villkor.

Att skapa klara spelregler och lika villkor så att även andra än landsting och kommuner kan driva vård och omsorg skapar en sund konkurrens mellan de olika producenterna, ger patienterna valfrihet och en bredare arbetsmarknad för personalen.

En mångfald i vårdformer och vårdorganisationer ger de anställda möjligheter att finna den arbetsplats där var och en bäst kan känna arbetstillfredsställelse, delaktighet och ta ansvar för verksamhetens utveckling. Alla är viktiga faktorer för att rekrytera nya med-

arbetare och behålla dem som redan finns i verksamheterna.

Trots det berörs frågan högst marginellt i slutrapporten utan förslag, ställningstaganden eller viljeyttringar till att skapa nödvändiga förutsättningar för mångfald. Kommissionen har helt bortsett från den bästa möjligheten att lösa de problem man satts att hantera.

Kommissionens förslag att öka antalet utbildningsplatser i läkares grundutbildning med 200 per år senast hösten 2002 är svårt att ställa sig bakom för Läkarförbundet. Det är verkningslöst för att lösa dagens problem. Den brist och det rekryteringsproblem som vi idag ser gäller specialistkompetenta läkare och de tar minst tolv år att utbilda.

En utökad utbildning får under inga omständigheter gå ut över kvaliteten. Den svenska läkarutbildningens höga kvalitet beror mycket på tillgången till kompetenta lärare och möjligheten till kliniskt patientarbete. Dagens utbildningskapacitet kan inte erbjuda ytterligare studenter den utbildning de har rätt till. Fler studenter kräver ökade utbildningsresurser.

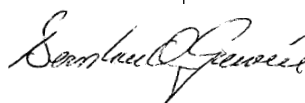
De främsta orsakerna till dagens specialistläkarbrist är dels att arbetsgivaren under senare år försummat specialistutbildningen, dels att specialister lämnar Sverige eller söker sig bort från vården. Läkarförbundet har nyligen gjort undersökningar som visar att det framför allt är arbetsmiljön och arbetsorganisationen läkarna är missnöjda med. Dessa problem ska inte lösas i en vårdkommission utan arbetsgivarna måste, tillsammans med de anställda, ta sitt ansvar och skapa förutsättningar för god specialistutbildning, bättre arbetsorganisation och bra arbetsmiljö.

Mellan 2010 och 2015 kommer en relativt stor grupp läkare att gå i pension. Det måste givetvis beaktas vid den

framtida dimensioneringen av läkarutbildningen, liksom att Sverige idag har en relativt hög läkartäthet i ett internationellt perspektiv. Läkarförbundet är positivt till fortsatt diskussion om utbildningens dimensionering, men det är olyckligt att låsa fast antalet platser på en viss nivå. Dimensioneringen bör istället fortlöpande prövas.

Det enda positiva förslag kommissionen presenterar, som direkt berör läkare, gäller de invandrade läkarna. Förslaget innebär riktade insatser för att de snabbt skall uppnå nödvändig kompetens för att kunna arbeta som läkare i Sverige. Problemet har länge varit känt i förbundet och en arbetsgrupp med Läkarförbundet och Svenska Läkaresällskapet har nyligen lagt fram förslag till ett konkret åtgärdsprogram för hur dessa kolleger på bästa sätt skall kunna integreras på arbetsmarknaden. I denna fråga har vi haft kommissionens gehör.

Förhoppningen att kommissionen skulle se mångfald i vården som det bästa sättet att komma till rätta med vårdens rekryteringsproblem infriades inte. Tydligt var tiden ännu inte mogen för att inse att också vården behöver utvecklas som andra delar av kunskaps-samhället.

Bernhard Grewin
ordförande i Läkarförbundet